

Nr 140.

Ankom till riksdagens kansli den 6 juni 1932 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning» framställda förslag om nedskrivning av det i statens produktiva fonder nedlagda lånemedelskapitalet m. m.

(4:e avd.)

Uti den till riksdagen den 4 januari 1932 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Kungl. Maj:t, under återopande av det vid propositionen under rubrik »Utgifter för kapitalökning» fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen besluta, bland annat

1) att, i enlighet med vad i statsrådsprotokollet förordats, för nedskrivning av det i statens produktiva fonder nedlagda lånemedelskapitalet ävensom för täckande av förluster å lånemedelskapital skall av fonden för statsskuldens amortering tagas i anspråk ett belopp av 27,532,790 kronor 62 öre; samt

2) att för nedskrivning av statens järnvägars lånekapital skall under budgetåret 1932/1933 av fonden för statsskuldens amortering tagas i anspråk ett belopp av 2,600,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Av 1929 års riksdag har beslutats nedskrivning av statens järnvägars oräntabla lånekapital med 240 miljoner kronor. Detta beslut innebar i korthet, dels att vid utgången av år 1929 en nedskrivning av nämnda lånekapital skulle ske med ett belopp av 100 miljoner kronor, vilken nedskrivning ansågs täckt av verkställda amorteringar å statsskulden, dels ock att återstående 140 miljoner kronor av den totala nedskrivningen av lånekapitalet förutsattes skola successivt avskrivas i anslutning till en i riksdagens skrivelse i ämnet den 5 juni 1929, nr 287, intagen plan för amortering av sagda belopp under 30 år efter en räntefot av $4\frac{1}{2}$ procent. För sistnämnda avskrivning har riksdagen för budgetåren 1929/1930—1931/1932 anvisat tillhoppa 7.20 miljoner kronor av skattemedel.

Å den av 1929 års riksdag beslutade nedskrivningen av statens järnvägars lånekapital med 140 miljoner kronor återstår alltså, sedan avdrag

gjorts för hittills å riksstaten anvisade anslag, ett belopp av 132,800,000 kronor.

Departementschefen har, då enligt hans uppfattning något avbrott ej nu borde ske i den år 1929 beslutade planen för nedskrivning av statens järnvägars lånekapital, förordat, att sådan nedskrivning sker under nästa budgetår med belopp, som för det budgetåret upptagits i planen, eller i avjämnat tal 2.6 miljoner kronor. Denna nedskrivning borde dock icke, såsom hittills, anvisas i form av särskilt anslag å riksstaten utan bestridas direkt från amorteringsfonden.

Beträffande nedskrivning av det i statens produktiva fonder nedlagda lånemedelskapitalet hava särskilt tillkallade sakkunniga, 1931 års lånemedelsrevision, med skrivelse den 13 november 1931 överlämnat betänkande.

Departementschefen har i anslutning till de sakkunnigas förslag förordat nedskrivningar av lånemedelskapital om tillhoppa 31.70 miljoner kronor. I nämnda summa ingå bland annat 15 miljoner kronor statens aktier i Ostkustbanans aktiebolag samt 11.09 miljoner kronor vissa nedskrivningar å vattenfallsverken.

För vattenfallsverkens del skulle för därvid ifrågakommande nedskrivningar tagas i anspråk tillgängligt skattekapital i verken till belopp av 4.17 miljoner kronor.

Enligt departementschefens förslag skulle fonden för statsskuldens amortering tagas i anspråk för beredande av täckning för återstående lånemedelsförluster (31.70 — 4.17 =) 27.53 miljoner kronor.

Vid avlåtandet av propositionen nr 261 med förslag till beräkning av vissa inkomster å riksstaten för budgetåret 1932/1933 m. m. har departementschefen ifrågasatt, huruvida icke med hänsyn till det numera inträdda läget med den slutliga prövningen av lånemedelsrevisionens förslag borde anstå.

*Utskottets
yttrande.*

I anslutning till riksdagens vid olika tillfällen uttryckta uppfattning¹ — innebärande att inom det statliga finansväsendet upplånade medel skola förekomma allenast för produktiva ändamål och endast i sådan utsträckning, att full förrättning kan påräknas — har under senare åren företagits vissa rätt omfattande nedskrivningar av mindre räntabla lånemedel samt andra avskrivningsåtgärder. Sammanlagt uppgå de under budgetåret 1925/1926 och följande budgetår verkställda avskrivningarna å affärsverken, utlåningsfonderna o. s. v. till ett belopp av över 75 miljoner kronor. Härtill kommer den till 49 miljoner kronor uppgående summa, som under årens lopp anvisats för täckning av förluster å Aktiebolaget

¹ Se bland annat riksdagens skrivelser 1924: 35, 1926: 28 och 55 samt 1928: 256.

Kreditkassan av år 1922. I överensstämmelse med den sålunda förda sneringspolitiken och på grundval av en av 1931 års lånemedelsrevision verkställd undersökning har nu av Kungl. Maj:t framlagts förslag till ytterligare avskrivningsåtgärder till belopp av 27.53 miljoner kronor. Det vore självfallet önskvärt, att detta förslag nu kunde av riksdagen bifallas. Ett sådant beslut skulle tvivelsutan stå i god överensstämmelse med riksdagens tidigare intagna ståndpunkt. Med hänsyn till rådande budgetärt svåra läge och i anslutning till vad departementschefen i proposition nr 261 ifrågasatt, nödgas dock utskottet föreslå riksdagen att för denna riksdag avstå från att fatta beslut om avskrivning helt eller delvis av ovannämnda till 27.53 miljoner kronor upptagna lånemedelskapital.

Däremot vill utskottet tillstyrka, att i enlighet med den av 1929 års riksdag godkända planen ett ytterligare belopp av 2.6 miljoner kronor avskrivs av statens järnvägars lånekapital.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

a) att Kungl. Maj:ts förslag angående nedskrivning av det i statens produktiva fonder nedlagda lånemedelskapitalet m. m. ej må av riksdagen bifallas, samt

b) att riksdagen må besluta, att för nedskrivning av statens järnvägars lånekapital skall under budgetåret 1932/1933 av fonden för statsskuldens amortering tagas i anspråk ett belopp av 2,600,000 kronor.

Stockholm den 6 juni 1932.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius, Widell, Olof Olsson, Bergqvist, Nilsson* i Gränebo, *Nilsson* i Malmö, *Svensson* i Kompersmålå, *Rosén, Johansson* i Fredrikslund, *Asplund, Waller* och *Pauli*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson* i Falun, *Olsson* i Blädinge, *Wigforss, Holmgren, Olofsson* i Digernäs, *Nilsson* i Örebro, *Persson* i Fritorp, *Lindskog, Danielsson* och *Andersson* i Prästbol.
